

آیتہ العظمیٰ مکارم شیرازی

شرح تازہ و جامی بر نوح لہبلا

پیام امام
مسنوین
علیہ السلام

کتاب

۹۰-۱

جلد پانزوم

کتاب برگزیدہ سال

بہکاری جمعی افضلا و دانشندان

سرشناسه	مکارم شیرازی، ناصر، ۱۳۰۵ -
عنوان قراردادی	نهج البلاغه، فارسی - عربی، شرح
عنوان و نام پدیدآور	پیام امام امیرالمؤمنین (علیه السلام): شرح تازه و جامعی بر نهج البلاغه / مکارم شیرازی؛ با همکاری جمعی از فضلا و اندیشمندان حوزه علمیه قم.
مشخصات نشر	قم: موسسه تنظیم و نشر آثار حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی، ۱۳۹۷ -
مشخصات ظاهری	۴۷۹ ص.
شابک	۹۹۸۰۱۶-۶۰۰-۹۷۸-۹۷۸ (دوره) ۹-۱۱-۶۳۳۵-۶۲۲-۹۷۸ (ج ۱۵)
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	فارسی - عربی.
یادداشت	کتاب حاضر توسط ناشران متفاوت در سال های مختلف منتشر شده است.
یادداشت	چاپ اول.
عنوان دیگر	شرح تازه و جامعی بر نهج البلاغه
موضوع	علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق -- خطبه ها
موضوع	علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق -- نامه ها
موضوع	علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق -- کلمات قصار
موضوع	علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق -- نهج البلاغه -- نقد و تفسیر
شناسه اثر و ده	علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه. شرح
رده بندی کنگره	۹۷/۷۲۲/۰۴۲۲/۳۸ BP
رده بندی دیویی	۹۵۱۵/۳۹۷
شماره کتابشناسی ملی	۱۶۸۲/۵۴۰

با همکاری دانشمندان محترم حج اسلام آقایان:
محمد رضا آشتیانی - محمد جواد ارسطو - سید عبدالمهدی توکل
سعید داودی - احمد فدسی

پیام امام امیرالمؤمنین علیه السلام / ج ۱۵

تألیف: آیه الله العظمی مکارم شیرازی و همکاران

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول

صفحه و قطع: ۴۷۹ صفحه / وزیری

تاریخ انتشار: ۱۳۹۷

چاپخانه: سلیمانزاده

ناشر: مؤسسه تنظیم و نشر آثار حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی

با همکاری انتشارات امام علی بن ابی طالب (ع)

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۳۳۵-۱۱-۹

آدرس ناشر: ایران - قم - خیابان شهدا - کوچه ۲۲

تلفن: ۳۷۷۳۲۴۷۸

فکس: ۳۷۸۴۰۰۹۹

www.makarem.ir

5010

1000

٤٧٩

سَلَامٌ رَاوَدَه

اللَّهُ الرَّحْمَنُ

www.ketab.ir

فهرست مطالب

۱۷	کلمات قصار در یک نگاه
۲۱	گفتار حکیمانه ۱
۲۲	شرح و تفسیر: بهترین روش در فتنه‌ها
۲۷	گفتار حکیمانه ۲
۲۸	شرح و تفسیر: از این کارها بپرهیز
۳۳	گفتار حکیمانه ۳
۳۴	شرح و تفسیر: چهار نقطه ضعف
۳۹	گفتار حکیمانه ۴
۴۰	شرح و تفسیر: قوی و صبور باش
۴۵	گفتار حکیمانه ۵
۴۶	شرح و تفسیر: علم و ادب و تفکر
۵۱	گفتار حکیمانه ۶
۵۱	شرح و تفسیر: حفظ اسرار و حُسن رفتار
۵۹	گفتار حکیمانه ۷
۶۰	شرح و تفسیر: آثار صدقه
۶۳	گفتار حکیمانه ۸
۶۴	شرح و تفسیر: شگفتی‌های انسان

- گفتار حکیمانه ۹ ۷۱
- شرح و تفسیر: اقبال و ادبار دنیا ۷۲
- گفتار حکیمانه ۱۰ ۷۵
- شرح و تفسیر: روش معاشرت با مردم ۷۶
- گفتار حکیمانه ۱۱ ۷۹
- شرح و تفسیر: شکر قدرت ۸۰
- گفتار حکیمانه ۱۱ ۸۳
- شرح و تفسیر: تابان ترین مردم ۸۴
- گفتار حکیمانه ۱۲ ۸۷
- شرح و تفسیر: راه تداوم نعمت ها ۸۸
- گفتار حکیمانه ۱۴ ۹۳
- شرح و تفسیر: نتیجه بی ببری بستگان ۹۴
- گفتار حکیمانه ۱۵ ۹۷
- شرح و تفسیر: سرزنش گرفتاران چرا؟ ۹۸
- گفتار حکیمانه ۱۶ ۱۰۱
- شرح و تفسیر: پیشی گرفتن تقدیر از تدبیر ۱۰۲
- گفتار حکیمانه ۱۷ ۱۰۵
- شرح و تفسیر: تغییر حکم با تغییر شرایط ۱۰۶
- گفتار حکیمانه ۱۸ ۱۱۱
- شرح و تفسیر: بی طرف های منفی ۱۱۲
- گفتار حکیمانه ۱۹ ۱۱۵
- شرح و تفسیر: نتیجه تسلیم شدن در برابر آرزوها ۱۱۶
- گفتار حکیمانه ۲۰ ۱۱۹
- شرح و تفسیر: چشم پوشی از لغزش جوانمردان ۱۲۰

- گفتار حکیمانه ۲۱ ۱۲۳
- شرح و تفسیر: نتیجه ترس و کم‌رویی ۱۲۴
- گفتار حکیمانه ۲۲ ۱۲۹
- شرح و تفسیر: اگر حق ما را بگیرند ۱۳۱
- گفتار حکیمانه ۲۳ ۱۳۳
- شرح و تفسیر: مرد عمل باش! ۱۳۴
- گفتار حکیمانه ۲۴ ۱۳۹
- شرح و تفسیر: کفاره گناهان بزرگ ۱۴۰
- گفتار حکیمانه ۲۵ ۱۴۳
- شرح و تفسیر: از مهلت الهی بترس! ۱۴۴
- گفتار حکیمانه ۲۶ ۱۴۷
- شرح و تفسیر: برای همیشه بهمان نم ماند ۱۴۸
- گفتار حکیمانه ۲۷ ۱۵۱
- شرح و تفسیر: مدارا کردن با بیماری ۱۵۲
- گفتار حکیمانه ۲۸ ۱۵۵
- شرح و تفسیر: برترین زهد ۱۵۶
- گفتار حکیمانه ۲۹ ۱۵۹
- شرح و تفسیر: ملاقات سریع! ۱۶۰
- گفتار حکیمانه ۳۰ ۱۶۳
- شرح و تفسیر: از پرده‌پوشی خداوند مغرور مباش ۱۶۴
- گفتار حکیمانه ۳۱ ۱۶۷
- بخش اول ۱۶۹
- شرح و تفسیر: ارکان ایمان ۱۷۱

- ۱۷۳ پایۀ اوّل ایمان: صبر
- ۱۷۵ پایۀ دوم ایمان: یقین
- ۱۷۶ پایۀ سوم ایمان: عدل
- ۱۷۹ پایۀ چهارم ایمان: جهاد
- ۱۸۲ نکته: اصول موفقیّت در کارها
- ۱۸۵ بخش دوم
- ۱۸۶ شرح و تفسیر: ارکان کفر و شک
- ۱۹۲ شاخه‌های شک
- ۱۹۵ نکته: ارکان نفاق
- ۱۹۷ گفتار حکیمانه ۳۱
- ۱۹۸ شرح و تفسیر: بهتر از خوب و بدتر از بد
- ۲۰۱ گفتار حکیمانه ۳۳
- ۲۰۲ شرح و تفسیر: افراط و تفریط ممنوع!
- ۲۰۵ گفتار حکیمانه ۳۴
- ۲۰۶ شرح و تفسیر: برترین غنا
- ۲۰۹ گفتار حکیمانه ۳۵
- ۲۱۰ شرح و تفسیر: اثر نسبت‌های ناروا
- ۲۱۵ گفتار حکیمانه ۳۶
- ۲۱۶ شرح و تفسیر: آرزوهای طولانی و سوء عمل
- ۲۱۹ گفتار حکیمانه ۳۷
- ۲۲۱ شرح و تفسیر: تشریفات زشت و زیان‌آور
- ۲۲۳ نکته: روایت «نصر بن مزاحم»
- ۲۲۵ گفتار حکیمانه ۳۸
- ۲۲۷ شرح و تفسیر: هشت نکته سرنوشت‌ساز

۲۳۷	گفتار حکیمانه ۳۹
۲۳۸	شرح و تفسیر: مستحبات بی ارزش
۲۴۱	گفتار حکیمانه ۴۰
۲۴۲	شرح و تفسیر: تفاوت جایگاه زبان عاقل و احمق
۲۴۵	گفتار حکیمانه ۴۱
۲۴۶	شرح و تفسیر: باز هم تفاوت عاقل و احمق
۲۴۷	نکته مفهومی واقعی عقل و حقیق
۲۴۹	گفتار حکیمانه ۴۲
۲۵۱	شرح و تفسیر: سماری و ریزش گناهان
۲۵۵	نکته: یک داستان آموزنده
۲۵۷	گفتار حکیمانه ۴۳
۲۵۸	شرح و تفسیر: مجاهدی وارسته
۲۶۰	خباب بن ارت که بود؟
۲۶۳	گفتار حکیمانه ۴۴
۲۶۴	شرح و تفسیر: خوشا به حال چنین کسانی
۲۶۷	گفتار حکیمانه ۴۵
۲۶۸	شرح و تفسیر: دوستان و دشمنان واقعی من
۲۷۳	گفتار حکیمانه ۴۶
۲۷۴	شرح و تفسیر: بالای عجب
۲۷۷	گفتار حکیمانه ۴۷
۲۷۸	شرح و تفسیر: چهار فضیلت مهم اخلاقی
۲۸۳	گفتار حکیمانه ۴۸
۲۸۴	شرح و تفسیر: راه پیروزی

- ۲۸۷ گفتار حکیمانه ۴۹
- ۲۸۸ شرح و تفسیر: حمله‌های خطرناک
- ۲۹۱ گفتار حکیمانه ۵۰
- ۲۹۲ شرح و تفسیر: راه تسخیر دل‌ها
- ۲۹۴ گفتار حکیمانه ۵۱
- ۲۹۵ شرح و تفسیر: عیوب پنهان
- ۲۹۷ گفتار حکیمانه ۵۲
- ۲۹۸ شرح و تفسیر: رابطه عفو و قدرت
- ۳۰۱ گفتار حکیمانه ۵۳
- ۳۰۲ شرح و تفسیر: سخاوت واقعی
- ۳۰۵ گفتار حکیمانه ۵۴
- ۳۰۶ شرح و تفسیر: چهار جمله بر بار
- ۳۱۱ گفتار حکیمانه ۵۵
- ۳۱۲ شرح و تفسیر: دو شاخه مهم صبر
- ۳۱۵ گفتار حکیمانه ۵۶
- ۳۱۶ شرح و تفسیر: دامنه غنا و فقر
- ۳۱۷ گفتار حکیمانه ۵۷
- ۳۱۸ شرح و تفسیر: سرمایه بی پایان
- ۳۲۱ گفتار حکیمانه ۵۸
- ۳۲۲ شرح و تفسیر: ریشه اصلی شهوات
- ۳۲۵ گفتار حکیمانه ۵۹
- ۳۲۶ شرح و تفسیر: هشدارى که بشارت است!
- ۳۲۹ گفتار حکیمانه ۶۰
- ۳۳۰ شرح و تفسیر: خطرات زبان

- ۳۳۳ گفتار حکیمانه ۶۱
- ۳۳۴ شرح و تفسیر: گزیدن شیرین!
- ۳۳۷ گفتار حکیمانه ۶۲
- ۳۳۸ شرح و تفسیر: پاداش برتر
- ۳۴۱ گفتار حکیمانه ۶۳
- ۳۴۲ شرح و تفسیر: نقش شفاعت‌کننده
- ۳۴۵ گفتار حکیمانه ۶۴
- ۳۴۶ شرح و تفسیر: سوارانی در خواب!
- ۳۴۹ گفتار حکیمانه ۶۵
- ۳۵۰ شرح و تفسیر: غربت واقعی
- ۳۵۳ گفتار حکیمانه ۶۶
- ۳۵۴ شرح و تفسیر: طلب از جاهل
- ۳۵۷ گفتار حکیمانه ۶۷
- ۳۵۸ شرح و تفسیر: بخشش کم
- ۳۶۱ گفتار حکیمانه ۶۸
- ۳۶۲ شرح و تفسیر: زینت فقر و غنا
- ۳۶۵ گفتار حکیمانه ۶۹
- ۳۶۶ شرح و تفسیر: نگران مباش
- ۳۶۹ گفتار حکیمانه ۷۰
- ۳۷۰ شرح و تفسیر: افراط و تفریط نشانه جهل است
- ۳۷۳ گفتار حکیمانه ۷۱
- ۳۷۴ شرح و تفسیر: نشانه کمال عقل
- ۳۷۷ گفتار حکیمانه ۷۲
- ۳۷۸ شرح و تفسیر: بیداد روزگار

- گفتار حکیمانه ۷۳ ۳۸۳
- شرح و تفسیر: روش تعلیم و تربیت ۳۸۴
- گفتار حکیمانه ۷۴ ۳۸۷
- شرح و تفسیر: هر نفسی گامی است! ۳۸۸
- گفتار حکیمانه ۷۵ ۳۹۱
- شرح و تفسیر: همه معدودها محدودند! ۳۹۲
- گفتار حکیمانه ۷۶ ۳۹۵
- شرح و تفسیر: سالی که نکوست ۳۹۶
- گفتار حکیمانه ۷۷ ۳۹۹
- شرح و تفسیر: بر این دام مرغ دگر نه! ۴۰۱
- نکته‌ها ۴۰۵
۱. دنیای مذموم و ممدوح ۴۰۵
۲. نکته شگفت‌انگیز! ۴۰۵
- گفتار حکیمانه ۷۸ ۴۰۷
- شرح و تفسیر: دلایل بطلان مکتب جبر ۴۰۹
- نکته‌ها ۴۱۶
۱. جبر و اختیار ۴۱۶
۲. آیا اختیار انسان با توحید مخالف است؟ ۴۱۸
۳. قضا و قدر در آثار اسلامی ۴۲۰
- گفتار حکیمانه ۷۹ ۴۲۳
- شرح و تفسیر: دانش را هر جا بیابی فرا گیر! ۴۲۴
- گفتار حکیمانه ۸۰ ۴۲۷
- شرح و تفسیر: دانش، گمشده مؤمن است ۴۲۸

- ۴۳۱ گفتار حکیمانه ۸۱
- ۴۳۳ شرح و تفسیر: معیار ارزش انسان
- ۴۳۷ گفتار حکیمانه ۸۲
- ۴۳۹ شرح و تفسیر: پنج اصل مهم
- ۴۴۵ گفتار حکیمانه ۸۳
- ۴۴۶ شرح و تفسیر: دوگانگی و غلّو
- ۴۴۹ گفتار حکیمانه ۸۴
- ۴۵۰ شرح و تفسیر: نسل پر بار
- ۴۵۳ گفتار حکیمانه ۸۵
- ۴۵۴ شرح و تفسیر: خطرات ترک «نمی دانم»
- ۴۵۷ گفتار حکیمانه ۸۶
- ۴۵۸ شرح و تفسیر: اهمیت رأی بیرون
- ۴۶۱ گفتار حکیمانه ۸۷
- ۴۶۲ شرح و تفسیر: نومیدی چرا؟
- ۴۶۵ گفتار حکیمانه ۸۸
- ۴۶۷ شرح و تفسیر: دو امان از عذاب الهی
- ۴۷۱ گفتار حکیمانه ۸۹
- ۴۷۲ شرح و تفسیر: راه اصلاح و به سامان رسیدن امور
- ۴۷۵ گفتار حکیمانه ۹۰
- ۴۷۶ شرح و تفسیر: فقیه کامل
- ۴۷۷ نکته: دو بال خوف و رجا